



SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik

Postbus 2235

6201 HA Maastricht

Het SOK-bestuur:

Rob Heckers	Voorzitter	043-343 81 71	robmac@planet.nl
Ger Beckers	Secretaris	043-3670 857	pghbeckers@telfort.nl
Hans Ogg		040-29105555	h.ogg@chello.nl

SOK-adres secretariaat:

Moesdaal 65, 6228 HX Maastricht. Telefoon: 043 367 08 57. E-mail: pghbeckers@telfort.nl

E-mail SOK:

sok@nhgl.nl

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica". www.subbrit.org.uk

Bestuur Stichting ir. D.C. van Schaik:

Joep Orbons	Voorzitter	043 - 361 87 93	j.orbons@xs4all.nl
Wilfred Schoenmakers	Secretaris	043 - 344 07 41	wilfred.schoenmakers@home.nl
Mat van Lier	Penningmeester		
Richard Ramakers	Interne contacten	043 - 407 19 64	

Stichting ir. D.C. van Schaik:

www.vanschaikstichting.nl

Technische Commissie Stichting ir D.C. van Schaik:

Olav Hensing, Mgr. Soudantstraat 5, 6226 GC Maastricht. Telefoon: 06-557 78 846

Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, telefoon: 00 - 3212-454 059
E-mail: tbreuls@skynet.be

Redactie SOK-Info:

John Hageman, Op de Bannet 47, 6223 GD Itteren, telefoon 043-3645419
E-mail: john.hageman@planet.nl

De SOK op Internet:

www.sok.nl

SOK-ledenpasjes:

SOK-leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is.
De aanvraag moet vergezeld van een pasfoto bij de secretaris worden ingediend.

SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.
Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-Info.

Voorpagina: Een van de bekende Caestert tekeningen met een religieuze voorstelling.

Nieuwe leden en adreswijzigingen

Nieuwe leden:

Lidnummer 2749, Dhr.J.J. (Jacques) Konings, Burg. Ceulenstraat 19, 6212 CN Maastricht
Tel: 043-3251770/0649021900, j.j.konings1@home.nl

Lidnummer 10232, Dhr.Arno Mentink,Galgenbergstraat 41, 3550 Heusden-Zolder
Tel: 0032-473385957 arnomentink@hotmail.com

Adreswijzigingen:

Lidnummer 1908, Dhr.C.Peters, Klaasvelderweg 25, 6295 AG Lemiers
Tel:043-3219250 Cham.P@home.nl

Lidnummer 3355, Dhr.G.Vreeswijk, Kort Galgewater 3, 2312 BR Leiden
Tel:06-14388253 Gijs.Vreeswijk@vodafone.com

Dhr. E. de Grood, Schophemerheid 3 B3798 's-Gravenvoeren,
Tel:0032-43811373, edegrood@belgacom.net

Programma ledenavond 8 mei 2009.

Buiten de gebruikelijke bestuurlijke mededelingen van het SOK- en Van Schaïkbestuur zal het programma van de ledenavond de volgende onderdelen bevatten:

Lezing van paleontoloog Dr.Anne Schulp over 'le grand Animal de Maestricht'. De beroemde schedel van de mosasaurus werd rond 1770 bij Maastricht gevonden. Sinds 1795 bevindt het zich in de collecties van het Natuurhistorisch Museum in Parijs. Momenteel is het fossiel – in bruikleen – tijdelijk in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht te zien. De schedel speelde begin 19e eeuw een belangrijke rol in de ontwikkeling van het denken over het veranderen en uitsterven van soorten – een onderwerp dat in het Darwinjaar 2009 misschien wel actueler is dan ooit.

Aansluitend zal er een rondleiding onder begeleiding van Dr.Anne Schulp over de expositie plaatsvinden.

Ook de SOK gaat met de tijd mee en wil haar ogen niet sluiten voor modernisme. Erotiek is tegenwoordig alom aanwezig. Zo ook in onze groeven. John Hageman zal een lezing over erotiek in de groeven houden getiteld: Erotiek in onderaardse kalksteengroeven; een proeve het fenomeen te benaderen.

Een tweede korte lezing van John Hageman zal gaan over de Meta menardi, onze grottenspin.

Ledenavond

Het was weer een druk bezette avond, waardoor het bekende zaaltje tot de laatste stoel bezet was. Rob, onze voorzitter, stelde ons na een korte inleiding voor aan het nieuwe bestuurslid Hans Ogg. Uiteraard werd er ook kort stil gestaan bij het vertrek van bestuurslid en oudgediende, Rik Bastiaens. Na de gebruikelijke bestuurlijke mededelingen en oproepen van leden was het tijd voor een van de twee presentaties, beide van Kevin Amendt.

De eerste presentatie van Kevin had de titel "het Geuldal in oude ansichten". Kevin legde aan de hand van oude ansichten uit hoe het er vroeger heeft uitgezien. Uiteraard waren er ook de nodige foto's van de huidige situatie te zien. Zodat er een "vroeger en nu" situatie werd geschetst. Uiteraard waren er ook nog enkele onopgeloste mysteries waarvan enkele spontaan door de aanwezigen werden opgelost. Een leuke en goedverzorgde presentatie.

Na een korte pauze was wederom de beurt aan Kevin, die deze keer een presentatie hield over het gebied rond de voormalige Wilhelminaweg die op de Sint Pietersberg lag. Ook hier ging het om een interessante presentatie die door participatie van het aanwezige publiek een heleboel vragen kon oplossen.

Uiteraard was het informele gedeelte dat als gebruikelijk in het museumcafé werd gehouden ook weer druk bezocht.

Nieuw bestuurslid



Hans omstreeks 1970.

Het SOK-bestuur is blij om Hans Ogg als nieuw bestuurslid aan u te mogen voorstellen. Hans stelt zich in een zelf geschreven stukje aan u voor. Hans namens alle leden, welkom.

Tijdens de laatste SOK-bijeenkomst slaagde onze voorzitter, Rob Heckers, in zijn inleidend praatje erin mijn naam zo vaak te noemen als een voormalig bergloper die weer actief geworden was, dat er maar een conclusie mogelijk is: een verloren zoon keert huiswaarts. En zoals het hoort wachtte hem daar een warme ontvangst. Sterker nog: een bestuurslid-maatschap.

Dat verloren-zoon-gevoel komt ook wel met de feiten overeen. Vanaf het begin van de jaren zestig tot in de zeventiger jaren kwam ik vaak in de berg. Ik was ooit meegenomen door mijn leraar geschiedenis, Stied Witlox en sinds die kennismaking bezocht ik de gangenstelsels in de omgeving. Zoals iedereen deels voor de lol (en als 13-jarige voor de spanning), later



Hans omstreeks 2009.

ook meer serieus. Met een stel enthousiastelingen hebben we rond 1968 de vereniging met de lange naam opgericht. Achteraf een wat onrijpe onderneming, maar met toch een paar succesjes. Daarover zal ik nog wel eens een stukje schrijven. Maar in de jaren zeventig nam de animo bij mij af, enerzijds om de bekende redenen: verliefd, verloofd, getrouwd, kinderen, baan, elders wonen (Eindhoven) en nog verder weg werken (in het westen van het land). Anderzijds had ik de pest in over het enorme tempo waarin wat ik zo goed gekend had aan het verdwijnen was. Het was gewoon niet meer zo leuk daar rond te lopen en dat aan te zien.

De laatste jaren ben ik echter mijn oude hobby weer aan het oppakken. Het bloed kruipt toch waar het niet gaan kan. Je aansluiten bij een club van mensen die bij uitstek actief zijn op het terrein van serieus onderzoek is dan vanzelfsprekend. Ik voelde me echter niet meteen geroepen lid te worden van het bestuur van de SOK; ik vond dat anderen met meer tijd en een grotere track record op onderzoeksgebied dan ik heb, daar meer voor in

aanmerking kwamen. Toen bleek dat het bestuur toch maar niet aangevuld werd, heb ik me alsnog aangemeld.

Wat ik me daarbij vooral voorstel, is met anderen meedenken over de manier waarop we het enorme reservoir aan reeds aanwezige kennis, nog verder zichtbaar kunnen maken en met elkaar kunnen delen. Als ik het niveau van kennis nu vergelijk met dat van veertig jaar geleden en tegelijk constateer dat die kennis vooral bij individuen is opgeslagen en pas naar voren komt bij informeel contact, dan is er nog heel wat te bereiken. Daaraan wil ik graag bijdragen.

Nogmaals SOK-Medelingen 50

SOK-Medelingen 50 is natuurlijk een hele klus geweest, met veel redactionele hectiek en financiële kopzorgen. En als uiteindelijk alles gerangschikt is, worden de onmisbare andere pionnen om dit allemaal te realiseren, zoals de auteurs, sponsors en abonnees, in een voorwoord nog eens extra in het zonnetje gezet. Dan gaat alles naar de lay-out en de drukker en begint het bange afwachten of alles goed komt. Foto's op de kop, verkeerde bijschriften, het werk van de zetduiveltjes of andere zaken, die het plezier vergallen. Gelukkig is de opluchting groot en valt het allemaal wel mee.

De orkaan is dan nog niet geluwd, want dan volgt de presentatie van de jubileumuitgave op de ledenavond van 9 januari jl in het gemeentehuis in Riemst en die was in een woord overweldigend. Hoewel we vooraf getracht hadden het accent te leggen op de SOK-Medelingen zelf en minder op het werk van de redactie, werden wij, als redactie, overladen

met schone woorden en geschenken, het erelidmaatschap van de oudste bestaande berglopersvereniging (1944) “De Vleermuizenclub” en nog een hele hoop andere mooie complimenten en schouderklopjes. Waarvoor nogmaals onze grote dank!

De dagen daarna, als alle rust is terug gekeerd (je zit als het ware in het gat van de orkaan), dan overvalt je een soort roes en wil je eventjes geen SOK-Mededelingen aan je hoofd. Maar de betrekkelijke luwte in de kern van de storm is maar van korte duur. Telefoontjes en e-mails met complimenten stromen binnen. Op het verzoek een extra financiële bijdrage te leveren wordt vaak verrassend positief gereageerd: we krijgen het godzijdank financieel rond, dankzij de vele anonieme sponsors. Dank en nogmaals dank.

En dan realiseer je je plotseling dat er nog veel méér mensen zijn die dit allemaal mogelijk gemaakt hebben. Mensen die niet met name genoemd werden, maar die wel degelijk medefundament zijn geweest van deze productie. Wat te denken van enkele SOK-leden, die zich *vooraf* spontaan garant hadden gesteld voor eventuele onverwachte financiële gaten? Ze willen niet met naam genoemd worden, maar staan met gouden griffel op de lei van SOK-Mededelingen geschreven.

Zoals u ziet speelden “de centen” een grote rol. Om onder andere de uitgaven te beperken waren er meer helpers. Analoog aan de privatisering van de postmarkt hebben diverse SOK-leden zich gemeld als postbode en hebben in België en Nederland in hun wijk of dorp de SOK-Mededelingen bedeed. Wat weer een grote besparing was op de portokosten. Ook voor hun geldt onze grote dank.

En zo kunnen we door gaan. Want plots overvalt de knagende wetenschap, dat meer stille helpers zijn vergeten. Wie oh wie? Maar weet dat onze dank oprecht is aan iedereen, maar dan ook aan iedereen!

Ton Breuls, redactie SOK-Mededelingen.

SOK/VSS stand tijdens de Natuurmarkt voor het vierde jaar op rij

In navolging van de succesvolle natuurmarkt in voorgaande jaren vindt op zondag 31 mei 2009 tussen 13.00 en 17.30 uur opnieuw een natuurmarkt plaats met voor elk wat wils. De SOK/VSS stand bestaat dit jaar uit drie marktkramen.

John Hageman zal de bezoekers behulpzaam zijn bij het maken van objecten uit mergelblokkjes; mergel afkomstig uit de Jezuïetenberg. Dit is het vierde jaar op rij dat de SOK hierin participeert. Alle leeftijden worden in staat gesteld om de hele middag te ervaren hoe leuk het is om met mergel creatief bezig te zijn.

Een stand ingericht voor en door leden van de SOK. Er zijn foto collages aanwezig die gemaakt zijn door Rob Heckers. Met praktijkvoorbeelden over afhandeling van vleermuisklachten geeft Ger Beckers invulling aan de Biologische kant van deze presentatie. Ook geeft hij demo's over vleermuizen in het algemeen.

Er zijn ook tafelvitrines beschikbaar voor onderwerpen zoals geologie (o.a. vondsten gedaan in grotten), mijnbouwkunde en historische gegevens en of publicaties van SOK /VSS leden.

Dit alles vindt plaats in het Jekerdal in de Natuurtuinen (Drabbelstraat 7, Maastricht).

De opzet van de natuurmarkt is nu nog groter. Organisaties als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Waterschap Roer en Overmaas en het Natuur Historisch Genootschap vormen maar een kleine selectie van organisaties die acte de presence geven op deze “Dag van het Park”.

De natuurmarkt is bedoeld om actief bezig te zijn met allerlei aspecten van de natuur. Er zijn doorlopend workshops, excursies, presentaties en activiteiten voor jong en oud. Natuurlijk ontbreken de kraam voor natuurboeken, de stand met telescopen en verrekijkers niet en kan er genoten worden van enkele typische streekproducten. De entree en deelname aan alle activiteiten zijn gratis.

Wat kunt u zoal verwachten? Voor de allerjongsten is een kabouterpad uitgezet waarbij kinderen spelenderwijs met de natuur in aanraking komen. Kinderen van zeven tot twaalf jaar kunnen aan de hand van boeiende opdrachten de natuur nader bestuderen. Ook kunt u uw eigen kunstwerk in mergel maken en gratis mee nemen. Er bestaat ook de mogelijkheid om met materialen uit de natuur te knutselen. Bij een waterpracticum kunnen deelnemers met een netje in een poel vissen en de vangst onder de microscoop bekijken. Een nieuwe wereld zal voor u open gaan. Degenen die nader kennis willen maken met het schitterende Jekerdal kunnen deelnemen aan wandelingen onder leiding van IVN/CNME-gidsen. In de nectarkroeg kunt u zien hoe klimaatveranderingen doorwerken in uw woonomgeving. Enthousiaste gidsen willen u graag het uiterst milieubewuste gebouw van het CNME laten zien en alle details toelichten. Voor de vogelliefhebbers vinden er excursies in de omgeving van de Sint Pietersberg plaats en is er een stand van de Vogelwacht Limburg en nog veel meer!

Wie zijn kennis wil uitbreiden kan daarvoor terecht bij diverse presentaties:

- U kunt kennismaken met het leven van de bever en in de excursie kunt u naar sporen van dit dier zoeken. Laat u verrassen hoeveel sporen er in uw omgeving zijn te ontdekken.
- U krijgt meer informatie over teken.
- Geïnteresseerd in mossen? Een zeer boeiende wereld die met behulp van een binoculair (een soort microscoop) en prachtig beeldmateriaal voor u open zal gaan.
- Daarnaast is er een fantastische fotopresentatie van dieren uit uw directe leefomgeving te zien.
- Vleermuizen in en rond het Jekerdal.
- Liefhebbers van natuurfotografie kunnen een workshop volgen. Breng wel uw eigen camera mee!

De gehele middag zijn in de tuinen goochelaars aanwezig. Bovendien zal het zangkoor Stem des Volks het geheel met sfeervol gezang opluisteren. Ten opzichte van voorgaande markten is er door de Gemeente een vergunning afgegeven, die de standhouders in de gelegenheid stelt om artikelen te verkopen op de genoemde natuurmarkt. Indien je wilt meedoen als SOK/VSS lid ben je van harte welkom; graag contact opnemen met: Ger Beckers, secretaris SOK/coördinator rondleidingen VSS.

Rectificatie

[aanpassing verwerkt]

In SOK-Mededelingen 50 verwoordden Peter Jennekens en John Hageman de resultaten van hun onderzoek naar een 16^{de} eeuwse ontginning in het Zonneberg gangenstelsel van de St. Pietersberg. Een ingekrast huiskerm van een “vroegere” Stas was daarbij van eminent belang. Het zou de “persoonlijke handtekening” van deze ontginning kunnen zijn. Deze inscriptie werd



eenmalig in het onderzoeksgebied aangetroffen. Dit huiskerm blijkt achteraf, na een reactie van de maker, niet authentiek te zijn maar van recente datum. Aangebracht door een SOK-lid, zonder bijbedoeling, gewoon als “versiering”.

Jammer dat deze “geschiedkundige vervalsing” zo’n prominente rol speelde in het aangehaalde artikel.

In dit geval werd onbewust een uitgebreid onderzoek in de wielen gereden. Dat het bewuste SOK-lid zijn activiteit na het lezen van het betreffende artikel in hoge mate betreurt, siert hem. Dat hij dit naar de schrijvers toe ook zo uitsprak, nog meer. Maar, laten we met zijn allen wat meer bezonnen te werk gaan als we onze aanwezigheid in de gangenstelsels voor het nageslacht willen “vereeuwigen”.

Merkwaardig in dit verband is een relevante inscriptie die aangetroffen werd in het bekende “Stasgebied” en die ook afwijkt van het gebruikelijke Stas-huiskerm (zie foto).

Dierlijke bezoeker opgespoord

Heel wat bezoekers hebben in het verleden hun sporen achtergelaten in de Sint Pietersberg. In dit geval: echte sporen. Uitwerpselen en geur, geen handgeschreven herinneringen.

Het was al een tijdje duidelijk dat er in het fort Sint Pieter een steenmarter zijn intrek had genomen. Iedere keer weer, als ik wat tijd had, probeerde ik het diertje in een van de schietgaten aan te treffen om hem op de foto te zetten. Heel wat keren alle trappen af, onder de droge gracht door en dan weer alle trappen op, maar tevergeefs.

Totdat ik in de zomer van 2008 met een groep bezoekers van WML Maastricht in het fort een activiteit had. Een van de WML-ers had een prachtige camera bij zich en kon hem betrappen. Hans Ploem was zo vriendelijk om mij het resultaat toe te sturen. Geen twijfel mogelijk: de steenmarter!



Martha van de Ven

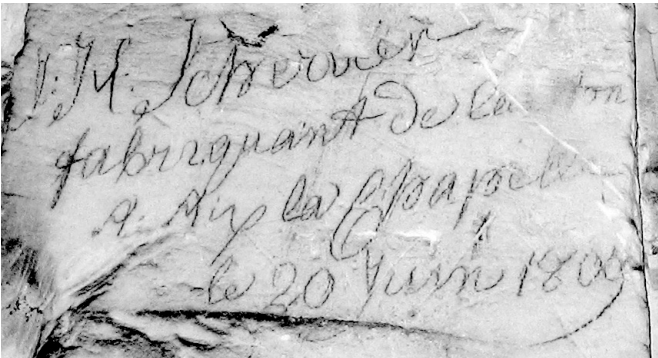
Bezoeker opgespoord

In de Zonneberg staat op een pilaar boven de opschriften van de gezonken schepen in 1944 in rood geschreven:

J H Schervier
fabriquant de laiton
à Aix la Chapelle
le 20 juin 1809

Johann Heinrich Schervier werd in 1784 in Aken geboren en overleed er in 1845. Hij was naaldenfabrikant en fabrikant van geel koperen (laiton) platen, lampen, ketels e.d. Tevens was hij vanaf 1830 vice-burgemeester van Aken.

Franziska Schervier, de dochter van Johann en zijn Franse vrouw, werd in 1819 geboren. Haar peetoom was Keizer Franz I van Oostenrijk. Het kind zou eigenlijk Franz heten, maar omdat het een meisje werd heette ze Franziska. In 1845 legde zij de grondslag van de kloosterorde "Arme Zusters van Sint Franciscus". Zij verzorgden zieke en arme mensen in Aken. In 1851 werd deze congregatie officieel erkend door de plaatselijke bisschop. Zelf leefde zij arm, ofschoon ze van rijke komaf was.



In 1974 werd Franziska Schervier in de Sint Pieter in Rome door paus Paulus VI zalig verklaard.

De reden van het bezoek van Johann Heinrich aan de Sint Pietersberg en eventuele medebezoekers heb ik nog niet kunnen achterhalen.

Martha van de Ven

Te koop aangeboden verzameling “Limburgensia”:

- * 22 “Maaslandse Monografieën”, (tussen nr. 26 en 68).
- * 23 “Publications”, jaarboeken L.G.O.G. Tussen 1978 en 2004 (nr. 114 tot 140, m.u.v. nr. 117, 129 en 130).
- * Complete jaargangen “Maasgouw”, tijdschrift LGOG, (1994 - 1995 en 1998 - 2004) en meerdere losse nummers (tussen 1985 - 2005).
- * Vele afleveringen “Maastrichts Silhouet”, (nr. 1 t/m 35 en 50 t/m 60).
- * Diverse zeer gewilde uitgaven: o.a.
 - Jacques Voets: “ Zo zag ik Maastricht en Tricht”, (176 pag).

- “Rhein und Maas; Kunst und Kultur 600 – 1400”, 1972, 2x (426 pag).
- J.Koreman: “Geteeckent tot Maestricht”, 3 eeuwen tekeningen, 1981, 156 pag.
- “Maastricht”, serie “Kijk op steden”, Elsevier 1981, 88 pag.
- “Momentopnamen langs de Maas”, topogr. tekenkunst, LGOG, 1989, 122 pag.
- E. den Hartog: “Romanesque Architecture and Sculpture in the Meuse Valley”,
- Maastrichtse monografieën nr. 8, 1992, 230 pag.
- Red. J.Venner, “Geschiedenis van Limburg”, dl. I en 2, LGOG, 224 en 232 pag.
- “De slag om Lafelt”, serie “Vierkant Maastricht”, dl. 28, 208 pag.
- Dr.Wouters: “De Maquette van Maastricht”, 1983, 58 pag.
- A. Blok: “De bokkenrijders”, 1991, 457 pag.
- Div. kalenderboeken DSM.

Alles bij elkaar te koop voor 900 euro. Losse verkoop eventueel ook mogelijk.
 Te bevragen bij: John Knubben, email: gronoma@yahoo.com, tel: 043 3611227.

De Witte Dame

Ik ben een heel nuchter mens.
 Ik geloof niet in spoken.
 Ik geloof in niks.
 Laat ik het zo zeggen:
 als iemand zoiets vertelde, dan had ik zoiets van....
 daar heb je weer zo iemand die zichzelf interessant maakt.
 Geloofde er niets van.
 En ineens is zoiets bij je.
 Een heel uur.
 Dan kun je niet zeggen 't is niks.

Het was een ongeluk,
 in de grotten.
 Het was druk die dag.
 Een gewone zondagmiddag.
 Ik was met een groepje van zeven
 en we dwaalden door de gangen.
 Links rechts, kris kras.
 We gingen dieper en dieper.
 Met zeven waren we.
 We gingen rechts.
 We gingen links.
 Dieper en dieper.
 Het daglicht verdween.
 Mijn zaklamp scheen over de wanden.
 En ineens....daar stond ze.
 Daar!
 Een witte eeh....wolk?

Een witte dame....
Ze wil iets zeggen,
maar ze kan het niet.
Ze is verdrietig.
Heel verdrietig.
Tranen lopen over het gezicht.
Een verschijning!
Zo waar alswaar waar kan zijn.

Als mist was ze.
Waar je niet doorheen kan kijken.
Zo was het.
Je kon haar figuur en kleren zien.
Een jurk tot op haar blote voeten.
Versleten en met korte mouwtjes.
Ze was negen jaar zo schat ik.
En ze was zo triest dat wil je niet geloven.

De anderen raakten in paniek.
De andere zes in de grotten.
Die waren echt in paniek.
Ik zeg: "Doe maar rustig, ga maar zitten.
Ze doet niks."
Want anders waren de gekste dingen gebeurd.
Die waren alle kanten uitgegaan.
Er was een stel bij die kende echt de weg niet
En we zaten vlak bij de afgrond.
"Ga maar zitten, er gebeurt niets. Ze wil alleen iets zeggen."
En zo is ze een uur om ons heen gebleven.
Liep ze mee in de gangen.
Haar mond open.
Maar we hoorden haar niet.

Toen is Tineke de Nooy erbij geweest.
Van de televisie.
Van "Het zwarte Gat".
U weet wel.
En pas op hoor!
Ik was niet de enige.
Na afloop waren er meer.
Meer mensen die haar hadden gezien.
Hele gewone mensen.
Broodnuchter.
Geen gekken.

Er kwamen overal verhalen.
Uit die grotten.

Zo was er een vrouw.
Een vrouw met een kind.
Ze lieten de hond uit.
Loopt die hond ineens jankend het veld in.
Kai kai kai!!!
Ze begreep het niet.
Ze begreep maar niet wat er aan de hand was.
Het was een heldere winterdag.
Het sneeuwde niet.
Bij het kerkhof
is ze de hond terug gaan halen.
Kom dan, kom dan Bruno!
En ze liet de kinderwagen achter
daar op het pad.
Maar de hond wilde niet.
Die bleef in het veld.
Toen ze de hond eenmaal had liep ze terug.
En over de kinderwagen stond de witte dame, gebogen.
Ze glimlachte en aaide het kind.
Weer korte mouwtjes.
Weer blote voetjes.
Ze aaide het kind en toen was ze weg.
Nevel.
Zo voelde het.
Een lichte nevel.

En die vrouw huilen en huilen.
Och och, er was geen houden meer aan
toen ze mij dit verhaal vertelde.
Zelfs haar eigen man had ze niets gezegd.
Helemaal niets.
Tegen niemand.
Ze schaamde zich eigenlijk.
Daar kwam het van.
Dacht dat ze gek was.
Spoken zag.
Dat ze voor gek werd versleten.

Ik word ook nog steeds voor gek versleten.
Maar dat interesseert me niet.
Ik heb het gezien en wat ik gezien heb dat zeg ik.
Klaar af.

Maria Louise van Hanno.
Zo heette ze, de Witte Dame.
Ze was haar vader gaan zoeken.
Ze heeft gezocht en gezocht.
Maar haar vader vond ze niet.
Ze heeft de weg naar buiten nooit meer gevonden.
Is er gewoon in gebleven.
In zeventien honderd en nog een beetje.
In zeventien honderd en dertig.

Th. Heemskerk

Knabbehoup 12

krantenknipsel van 04.05.1972 (De - Nieuwe – Limburger?)
“Plesiosaurus – beeld wordt uitgegraven”

Sedert de Paasvakantie zijn drie jongelui: Ward Faulhaber(15), Paul Ras(16) en Frans Brouner(15) in de Sint Pietersberg (Slavante, JH) bezig met een reuzenkarwei. Iedere vrijdagavond en de hele zaterdag is het drietal in de weer met houweel en schop; doel is het uitgraven van een ongeveer 10 bij 3 meter groot beeldhouwwerk, voorstellende een Plesiosaurus, die met het onderste deel – ruim 1,5m – in een opgespoten paplaag staat. Deze paplaag is een laag afval van de cementindustrie uit de jaren 1930 en is bijna zo hard als cement zelf.

Met de houweel worden uit de vloer laagjes van enkele centimeters los gekapt, zodat dit echt een tijdrovend karwei is. Doel van dit alles is, nadat men twee meter diep gegraven heeft, het beeldhouwwerk in blokken te zagen en dan over te brengen naar een deel van de St. Pietersberg dat buiten het afgravingsgebied valt. Liefst nog op een route die door de gidsen van de VVV gebruikt wordt voor rondleidingen.

De benodigde gereedschappen voor dit karwei werden door de ENCI ter beschikking gesteld, terwijl de drie jeugdige berglopers ook nog hopen op verdere medewerking voor het uitzagen, transporteren en opstellen op een andere plaats.

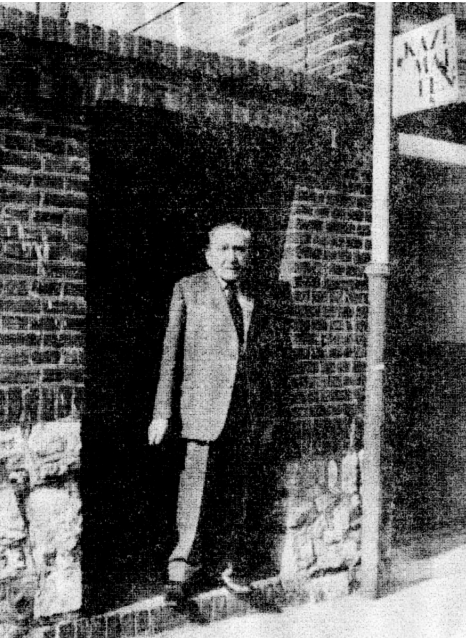
De ENCI heeft wat dat betreft nog geen besluit genomen, maar het drietal heeft goede hoop dat dit ook verwezenlijkt kan worden. Voorlopig echter zullen zij nog wel enkele maanden nodig hebben om het reuzenbeeld, dat in het begin van deze eeuw gemaakt is door Jules Sondeyker (die ook de afbeelding van de Nachtwacht in het z.g. museum vervaardigde), verder uit te graven.

Jacques Maes, SOK-Gronoma

Kazematten

Naar aanleiding van de mooie filmbeelden tijdens de laatste SOK- avond van 13 maart door Kevin Amendt, wil ik graag nog de volgende gegevens toevoegen. Bij het begin van de film waren er beelden van de Kazematten te zien. De persoon met de petromaxlamp die men zag tijdens de rondgang door dit gangenstelsel was dhr. Jacques Koch.

Jacques Koch werd geboren in 1902 en woonde later in de Aert van Trichtweg 26. Pal naast zijn woning was een ingang naar de gangenstelsels van de Kazematten. Al tijdens zijn jeugd jaren speelde hij in en rond de Kazematten en zodoende leerde hij de weg in deze gangenstelsels perfect kennen. Tijdens de 2^{de} Wereldoorlog was dhr. Koch een van de initiatief



nemers om de gangenstelsels van de Kazematten geschikt te maken om te schuilen tijdens luchalarm, bombardementen, etc.

Als hij terug kwam van zijn werk - hij werkte 45 jaar als bakker bij broodfabriek "De Ster" - dook hij meteen de gangenstelsels in; "De Kelders", zoals hij ze noemde. Dit alles om de gangen begaanbaar te maken.

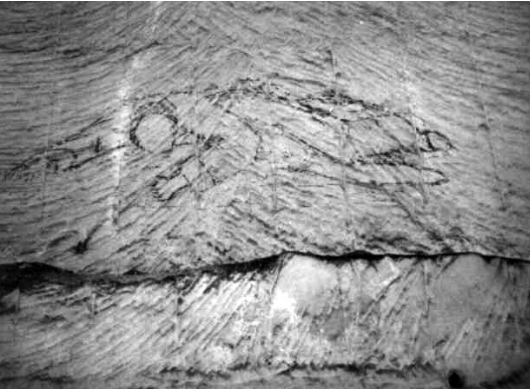
Samen met enkele buurtbewoners werd electriciteit aangelegd voor verlichting en werden er diverse andere werkzaamheden verricht. Veel mensen uit het "Blauwe Dorp" vonden er in die angstige oorlogsjaren regelmatig een veilig onderkomen.

Na de oorlog heeft dhr. Koch op zeer deskundige wijze talrijke rondleidingen verzorgd. Hij was een kenner bij uitstek van de Kazematten in die dagen.

KAZEMAT:

Onderaards bomvrij gewelf in permanente verdedigingswerken tot bewaarplaats van munitie, levensmiddelen of voor het veilig opstellen van soldaten en geschut bestemd.

Jacques Maes, SOK-Gronoma



De vier Monniken

In september 1971 maakte uw redacteur deze opnames van de in 1640 “verdooldt zijnde” monniken in het gangenstelsel van de Zonneberg. Foto's uiteraard van de in houtskool aangebrachte tekeningen. Deze stonden (!) in de nabijheid van de entree naar de Zwarte berg. (Zie SOK mededelingen 43, blz 24 e.v.). Deze en enkele andere foto's zullen door Rob Heckers worden gedigitaliseerd en beschikbaar gesteld worden aan geïnteresseerden.



Meet the Underground Press

“Groeve Sangen bij Oost geeft geheimen prijs” (*Dagblad de Limburger van 3 februari 2009*): bij deze groeve, bij de meeste SOKkers bekend als **SCHAE(L)SBERGGROEVE** in Valkenburg, wordt door het **IKL** de overvloedige begroeiing nabij de ingang weggehaald. Ze is afgesloten en alleen toegankelijk voor wetenschappers. “Ook ‘berglopers’ van bijvoorbeeld de **Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven** zijn uiteraard altijd welkom in deze groeve”, aldus de IKL woordvoerder **Gertjan van ELK**.

“Natuurhistorische lezingen” (*Trompetter*) en **“Lezingen”** (*DdL, beide van 4 februari 2009*): in het Natuurhistorisch Museum worden donderdag 5 februari twee lezingen gegeven door leden van de **Stichting Onderaardse Kalkgroeven (!)**. De eerste lezing onder de titel “Een geheimschrift ontcijferd” wordt gehouden door **René PEELS** en **Huib RITZEN**. Vervolgens geeft **Rob HECKERS** uitleg over bijzondere ondergrondse zaken in de Franse Loire streek.

“Diverse holle ruimten onder de Aramislaan” (DdL van 13 februari 2009): in tegenstelling tot onder de Athoslaan zijn onder de Aramislaan met speciale radardetectie bijna tien plaatsen gevonden waar zich mogelijk holle ruimten bevinden, maar hoe hoog en hoe diep is nog niet bekend. Om te weten wat het is, worden de komende weken door **Bureau Geocontrol** van **Roland BEKENDAM** gaten in het asfalt geboord, waardoor een camera naar beneden wordt gelaten.

“Vleermuizen zoeken in grotten” (Zondagskrant van 22 februari 2009): de **Stichting Limburgs Landschap** organiseert een tocht door de groeven van **De COOLEN** in Val-Meer. Onder leiding van een gids (J.J. te VM) gaat men dan op zoek naar vleermuizen.

“Sprookjesbos gaat ondergronds” (DdL van 26 februari 2009): het Sprookjesbos heeft toestemming gekregen voor rondleidingen door de **HOORNSBERGGROEVE**. In het voorste gedeelte is een “educatieve tentoonstelling over het ontstaan van de Limburgse mergelgrotten” te zien. In het achterste deel is een honderd meter lang parcours uitgezet voor trapskelters. Om te voorkomen dat die tegen de kwetsbare mergelpilaren botsen, zijn daar heuse vangrails geplaatst.

“Periscoop toont afgesloten mergelgroeven van Zichen” (HBvL van 5 maart 2009) en **“Groeve”** (DdL van 6 maart 2009): bovenop de mergelgroeve in de Kerkstraat van Zichen (**de PITJESBERG**) gaat de gemeente een “spotter” bouwen, waarmee je in de mergelgroeve kunt kijken, zonder erin af te hoeven dalen. De subsidie voor het 82.000 euro kostend project zijn aangevraagd. Via de “spotter” kan men dus ondergronds kijken en tegelijkertijd draait er dan ook een filmpje over de geschiedenis van de “mergelpappers”.

“Het vergeten familiegraf van Loisel” (DdL van 11 maart 2009) en **“Valkenburg brengt historische graven uitgebreid in kaart”** (Heuvelland Aktueel van 18 maart 2009): de gemeente Valkenburg gaat de waardevolle graven binnen haar grenzen inventariseren. Zo zijn er zorgen over de graven in de **PLENKERTSTRAAT 45**, waar zich in een kleine mergelgroeve achter het Protestantse kerkje onder andere het graf van Roger Loisel bevindt, de oud-burgemeester (1870-1891). Zorgen, omdat de grot ook als opslagplaats wordt gebruikt. “Onaanvaardbaar” riep de **Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven** tien jaar geleden al”.

“Halt aan plaquettes in grotten” (Heuvelland Aktueel van 18 maart 2009): Valkenburg wilt een eind maken aan de “wildgroei” aan plaquettes in de **GEMEENTEGROT**. Via deze muurschilderijen wordt “al generaties lang een uniek en boeiend tijdsbeeld van de Valkenburgse geschiedenis geschetst”. Omdat de ruimte beperkt is en steeds meer vraag is naar die ruimte wordt bekeken of een plaquette ook vervangen of verwijderd kan worden. Of dat er een soort vergunning komt voor een periode van 5 tot 10 jaar.

“Sylvesterboulevard (verhuist) naar herfstvakantie” (DdL van 19 maart 2009): de Sylvesterboulevard in de **GEMEENTEGROT** verhuist dit jaar van de kerst- naar de herfstvakantie, want het oorspronkelijk als verlengstuk van de kerstmarkt opgezette

evenement werd een fiasco met heel weinig bezoekers. Ook de opzet wordt iets anders: men wil kunst gaan combineren met een wijnproeverij.

“Mergelkathedraal” en **“Ondergronds kerkenpad: schuilkapellen in de grot”** (*Zondagsnieuws van 29 maart 2009*) en **“Ondergronds kerkenpad een inspirerend evenement”** (*De Trompetter van 1 april 2009*): toen na de Franse revolutie van 1789 de kerk deels ondergronds ging, ontstond een netwerk van schuilkapellen in de mergelgroeven. De stichting **Ondergronds genieten** heeft georganiseerd dat een aantal van deze kapellen in de **ST.-PIETERSBERG** en de groeven van **Geulhem, Sibbe en Valkenburg** begin april voor het grote publiek te bezichtigen zijn.

“Unieke vondst boomwortels in gangenstelsel Sibbergroeve” (*Heuvelland Aktueel van 1 april 2009*): geen aprilgrap, maar het staat er écht geschreven. Tijdens een inspectie van de ongeveer 2500 aardpijpen in de **SIBBERGROEVE** werd een “*unieke vondst*” gedaan. Boomwortels hebben een weg gezocht door een aardpijp en begroeien het plafond van het gangenstelsel en onttrekken met de haarwortels op die manier vocht en zuurstof aan het ondergronds gangenstelsel.

Met dank aan de trouwe correspondenten Nini van Bergen, Philippe Duchateau, Johan Janssen, Jacques Maes, Gilberte Nicolaes, Joep Orbons, Huub Ritzen en Herman de Swart.

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u altijd terecht op het bekende adres: Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne-Riemst. Telefoon/fax 012-454059. E-mail: tbreuls@skynet.be.

Schenkeningen aan het SOK-documentatiecentrum

De volgende zaken hebben wij de afgelopen periode mogen ontvangen voor het SOK – doc.

Van Ton Breuls ontvingen wij:

- * Het originele SOK-vignet, vervaardigd door John Hageman.
- * Een uitgeprinte versie van de Mijnbouwregeling, december 2002, komende uit de Staatscourant van 19 december 2002.
- * Een programma n.a.v. het 5-jarig bestaan van het houden van Europese trips georganiseerd door het Subterranea Britannica i.s.m. het SOK, gehouden 3-5 May 2008

Van Peter Houben ontvingen wij:

- * Een klapper met inhoud, getiteld “Een onderaardse reis”, vertaald en samengesteld door F.H. Brouner, 1995. Het origineel is afkomstig van Bory de St.Vincent en getiteld: “Voyage souterrain ou description du plateau de Saint-Pierre de Maestricht et de ses vastes cryptes”, 1821.
- * Het jeugdboek “Sneeuw op kruispunt 73” van M.Vendelier
- * Een originele stoffen schoudertas vervaardigd ter gelegenheid van het International Symposium on Souterrains, 19 – 25 augustus 1995

Voortzetting op volgende pagina!

Van Jaap Brandsma ontvingen wij:

DVD "Presentatie SOK- Mededelingen nr.50", 9 januari 2009 te Riemst, samengesteld door J. Brandsma.

Cartoon

Schedel mosasaurus na meer dan 200 jaar terug in Maastricht



Maastricht is trots op "ziene" Mosasaurus, die na gedegen lobbywerk na een dikke 200 jaar vanuit Parijs overgebracht werd naar het Natuurhistorisch Museum Maastricht en daar nu staat te pronken in een mooie tentoonstelling.

Niet alleen in Nederland, maar ook internationaal, is er grote belangstelling geweest voor de terugkomst van dit neefje (of nichtje?) van "Bèr". In de Belgische krant "Het Belang van Limburg" werd uiteraard ook aandacht besteed aan de trots van de Sint Pietersberg en werd er zelfs speciaal een cartoon over gemaakt.

De spijker op de kop (van de Mosasaurus)?

Ton Breuls

Volgende ledenavond: Vrijdag 08 mei 2009 Aanvang 19.30 uur!

De SOK-Info redactie heeft het recht om een aangeboden artikel te weigeren. De geplaatste artikelen vertegenwoordigen niet automatisch de standpunten van de SOK-Info redactie of die van het SOK-bestuur.

Groeven in beheer bij de SOK danwel de stichting Ir. D.C. van Schaik:

Bovengenoemde organisaties hebben een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve.

Voor het bezoeken van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder:

Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direct melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1^e Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hieronder.

2^e Olav Hensing, Technische Commissie: 06 - 557 78 846.

3^e Ieder bestuurslid van de Van Schaikstichting of de SOK. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina 2.

De SOK en de Van Schaikstichting stellen zich ten doel dat de afsluiting van de groeve binnen 24 uur hersteld is.

Voor meer informatie: www.vanschaikstichting.nl

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212 45 40 59
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Pim Houben	00-3212 21 21 3342
Flesschenberg	Jan Laumen	043-364 18 03
Gewandgroeven	Hub Geurts	043-601 24 16
Heerderberg (niet toegankelijk)	Henk Ramakers	043-407 19 64
Heideberggroeve	Hub Geurts	043-601 24 16
Houbenbergske	Marc Koch	046-486 22 01
Groeve de Keel	Luc Walschot	00-3212 44 13 50
Groeve Eys	Ger Wishaupt	046-475 13 99
Keldertjes Slavante	Wil Ramaekers	043-364 52 39
Koeleboschgroeve	Ed de Groot	00-3243 81 13 73
Nieuwe Groeve	Han Bochman	043-601 01 58
Roothergroeve	John Hageman	043-364 54 19
Scharnderberg	John Knubben	043-361 12 27
Scheuldergroeve	Peter Jennekens	043-364 84 89
Theunisgroeve	Giel Bindels	043-347 25 60

De Sint-Pietersberg:

De Sint-Pietersberg wordt beheerd door de Vereniging Natuurmonumenten. De SOK heeft een collectieve onderzoeksvergunning voor de Zonneberg en het Noordelijk Gangenstelsel. Onderzoeksaanvragen moeten ingediend worden bij het secretariaat van de SOK. Toezichthouder van de beide groeven is Harm Hovens, telefoon: 06-558 25 192.



De SOK-Info

is een uitgave van de
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven,
Natuurhistorisch Genootschap Limburg.